

italský lékař Marcello Squarcialupi, jenž pro své vyznání přehl z vlasti a hledal, kde by zakotvil. Muž plný plánů vědeckých, edičních i evangelizačních — chtěl přeložit Bratrskou konfesi do italštiny — nepobyl dlouho mezi Bratřími, mezi nimiž narážel svým neklidem i rozdílností způsobů života. R. 1578 se odebral do Polska.

I jiní učení a urození lidé stáli nejen o členství v Jednotě, ale i o povolání v ní, ne vždy se souhlasem Bratří, kteří neměli dosti možností pro umístění osob, nezvyklých jejich skrovným poměrům. Po Vergeriovi byl to hrabě Jeronym Šlik ze známé české luterské rodiny, jenž po studii v Praze a v Lipsku, kde jej provázel Pavel Pressius, přišel se svým učitelem do Marburku, přiklonil se zde k reformovanému bohosloví, studoval pak v Oxfordu a v Ženevě. Od r. 1580 žádal vícekrát, aby mohl sloužit Jednotě, studovat a služby vést a mládence k službě církve při sobě chovat. Jako Němec pomýšlel na takové působení ve Fulneku. Bratři jej přijali za úda Jednoty, nikoli však za kněze — hrabě se po čase vrátil do luterské církve a sloužil, jako někdy Vergerio, vévodovi württemberskému.

Zájem o Bratry rostl v reformovaných církvích západního Německa a Švýcarska i tím, že tam přicházely zprávy o úzkých stycích Jednoty s polskými reformovanými. Falcký kurfiřt Fridrich III. a po něm jeho syn Jan Kazimír myslili na Bratry při svých plánech na užší *spojení církví reformovaných* z celé Evropy, jež mělo být protivahou sblížení zemských církví luterských, zamýšleného Formulí concordiae. Bratři by se byli rádi přiřadili k porýnským přátelům, nemohli-li počítat s místem v táboře luterském. Ale byli příliš vystaveni nebezpečí, aby se směli veřejně postavit na jejich stranu, když reformované vyznání nebylo v říši stále ještě zákonem povoleno a při zamýšleném jednání šlo také o politické cíle. Při své mocenské slabosti se nemohli spolčovat s velikými reformovanými církvemi, za nimiž stála mocná knížata. Výslovné přiznání k reformovaným církvím by je nadto dělilo od českých novoutrakvistů, kteří jim r. 1575 osvědčili přátelství a solidaritu a mezi nimiž byl sklon k západní reformaci i po pádu filipismu slabý. I drželi se Bratří stranou,

když byli r. 1577 z Heidelberku zvaní k chystanému konventu reformovaných do Frankfurtu n. Moh. Pro první chvíli se omluvili smrtí B. Ondřeje Štefana. Když pak se zvaní opakovalo, našli východisko z rozpaků, které je nemálo tísnily, pomocí Bratří v Polsku.

V polských poměrech bylo i reformovaným jasné, že by rozdělení protestantů ve dva vyhraněné tábory nesmírně oslabilo luterské, reformované i Bratry. Proto překonali i velkopolské luteráni silné sympatie k Formulí svornosti a zdrželi se jejího podpisu, jenž by nutně podlomil Sandoměřskou dohodu. Pak se ovšem nejen Bratři, ale ani malopolská reformovaná nemohli přihlásit k obdobné akci se strany kalvinistické. Ze společné schůze polských evangeliků byly poslány listy jak předním knížatům luterským, mezi něž v té době náležel i falcký kurfiřt Ludvík, tak falckraběti Janu Kazimírovi, s prohlášením, že oni v Polsku se snaží sloužit Kristu v úspěšné vzájemné dohodě a potlačují nepřátele Syna Božího svým trojím šikem. To doporučili i přátelům v Německu a radili, aby raději svolali synod všech evangelických církví, luterských i reformovaných. Bratry lze v Polsku vidět jako přední činitele, kteří takto střežili ducha Sandoměřské dohody a v dané situaci uplatňovali její zásady. Bratři čestí se k postupu polské větve Jednoty připojili. Ostatně se frankfurtský synod nesešel vůbec a tím odpadla nesnáze, které se Bratři obávali. Bez jejich vědomí byla však jejich latinská konfese otištěna s některými kritickými poznámkami v souboru [„Harmonii“] konfesi reformovaných, vydaném r. 1581 v Ženevě. Bratři Starší byli i tímto pro ně překvapivým činem uvedeni do rozpaků. Postrašení neodpověděli ani Th. Bezovi na dopis, jímž zasluku knihy do Ml. Boleslavi provázel a žádal o stanovisko k poznámkám, jimiž tu bylo Bratrské vyznání doprovázeno. I v pozdějších edicích bývalo Bratrské vyznání zařazováno mezi vyznavačské knihy reformovaných církví.

KALVINISMUS zaujal mnohé bratrské kazatele ještě za života Blahoslavova. Obzvláště plodně byl jím získán B. Jiří Strejc [1536—1599], rodem ze Zábřehu. Po čtyřletém pobytu v mlado-